

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hónapra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 202. szám.

Hétfő, szeptember 6.

A levegő meghódítása.

— szeptember 6.

Blériot, Wright, Fahrman, Zeppelin. Ezekről a nevektől ragyognak a legszebb vezércikkek, ezektől visszhangzik minden művelt ország közvéleménye hetek óta. A lapok ontják a híreket a levegő héroszairól s a kis Betheny talán legmerészebb álmai között sem merne volna elképzelni, hogy valaha a világ érdeklődésének központja lesz.

Miért hát ez az óriási érdeklődés? Egyszerűen azért mert a levegő meghódításával az emberiség megfejtendő problémáinak egyik leghatalmasabbikán túl vagyunk, amely megfejtett problémának gyakorlati jelentősége a jelen körülmények között még egyszerűen elképzelhetetlen. Az általános emberi tökéletesedés szempontjából teljesen közömbös, hogy a levegő végleges leigázásával kapcsolatban kinek a neve fog a történelem lapjaira nem is arany-, hanem gyémántbetűkkel bevésetni. A harc jelen állásában azonban ez meglehetősen fontos, tekintve technikailag az aviatikusok két csoportját.

E két csoport közül a röpülőgépesek meglehetősen sok tagot számlálnak, míg a ballonszisztema jóformán egyedüli képviselője a német gróf. Hogy technikailag melyik rendszer helyesebb, ennek tüzetes fejtegetése tulságosan szakszerű. Annyi azonban a csak kissé intelligensebb laikus által is belátható, hogy a ballon már óriási terjedelménél és térfogatánál fogva sem veheti fel a versenyt a kisebb, tehát mindenesetre fűrgébb és mozgékonyabb aeroplannal szemben. Ezen kívül azonban még számos egyéb, ennél nem kevésbé fontos ok is van, mely a szakemberek véleményét majdnem egyhangulag oda

konkludálta, hogy a jövő kizárólag az aeroplanoké. Hogy már most a repülőgép egy- vagy kétfedelű-e, hogy monoplan vagy biplan, ez már nem oly lényeges eltérés, mint az, hogy repülőgép, vagy ballon-e. Ez már csak a szisztéma megvalósítására vonatkozik.

Szinte sysphusi munka a meghódított levegő korának képét ecsetelni. Mindazonáltal megpróbáljuk. Azt azonban már előre bocsátjuk, hogy a képek néhol bizony Rembrandtszerű sötét tónusa lesz.

Kiválóan politikus nemzet vagyunk, tehát nézzük először a politikai hatásokat. Az országhatárok fogalma jóformán csak földrajzi fogalomra fog degradálódni. Az internacionális népforgalom bihetetlen arányokat fog ölteni, ami óriási lépés lesz a kozmopolitizáció, a világpolgárság felé és semmiesetre sem lesz előnyös a nemzeti együvértartozás érzésének fejlesztésére. A háborúk megszűnésének hasznáról kár is szót vesztegetnünk. Mert az kézzelfogható, hogy — legalább szárazon és vizen — háboru lehetetlen lesz. Muzeumba fognak tehát vándorolni a büszke Dreadnoughtok, a tömeggyilkos Mannlicherek és Krupp-ágyuk. A repülés ezen egy előnye ellensúlyozza összes hátrányait.

A közigazgatás rendőri és különösen biztonságrendőri feladata azonban szinte legyőzhetetlen akadályokba fog ütközni. Hogy a vallásos érzés a pozitív tudományok és a technika ilyen haladása mellett nem lesz valami szilárd, az előrelátható. Ennek előszelét különben némely államban már most is észleljük. Ugyanez elmondható a családi együttérzésről is, mert az tapasztalati tény, hogy a közlekedési eszközök fejlődése bomlasztólag hatott

az eddig jóformán családja körében élő ember ezen érzésére. Ezt különben más okok is elősegítik.

Gazdasági tekintetben a repülőgépek a nemzetközi munkamegosztást, a javak forgalmát tökéletessé fogják tenni. A gazdasági válságok a nemzetközi kiegyenlítődés teljessége és gyorsasága következtében eltűnnek. Uj, eddig még nem művelt területek és iparágak fognak művelés alá kerülni.

A jogélet és jogrend nemzeti különbségei megszűnnek vagy csak nagyon alárendelt szerepet fognak játszani a nemzetközi jogelvek és szabályok tömegével szemben.

Szóval, az állam feladatai, melyek a mai közlekedési eszközökön alapulnak, mint például az államvasut, a hadügyi igazgatás, legalább is mai alakjukban meg fognak szűnni, hogy átadják helyüket sokkal komplikáltabb és terheesebb feladatoknak. Nem kisebb hatások várhatók az egyes egyének életére kihatólag is.

Mindezen dolgok még csak ezelőtt öt évvel is elmondva legfeljebb fantasztikus regény alakjában történhetek volna. Ma azonban a rheimsi eredmények után még a materiális gondolkodású ember is így fogja a jövő és talán nagyon is közeli jövő képét megrajzolni.

És ebbe a nemes, gyönyörű küzdelembe mi magyarok eddig még egy árva kukkot sem szóltunk bele. Pedig jelenleg ez az egyetlen tér, ahol magyar ember diadala a magyar nemzetet a világ legelső nemzetei sorában is az elsők közé emelné. Hej, de ez csak álom. Mi szörnyű kicsiségekkel emésztyük magunkat.

A „TORONTAL” tárcája.

Családi titok.

Mindenki tudja, hogy Espéroul márkiné, a Saint-Germain külváros egyik legszebb asszonya és sok ember tudja, hogy két pompás gyermeke van, kik közül az idősebb, egy öt éves leánya, nagyon hasonlít hozzá, míg a négy éves fiúcska semmi ízében nem hasonlít az apjára, akarom mondani Espéroul márkira.

A márki anyja aggódva tette figyelmessé erre a körülményre az anyósát, az öreg Espéroulét s kiemelte előtte, hogy Montgoux gróf, a márki barátja, a márkiné állandó lovagja, vonásról-vonásra hasonlít a kis fiúhoz, a család örököséhez.

— Nos, — mondotta az öreg márkiné — és micsoda bajt látsz te ebben?

— Oh, madame, a világ már kommentál-gatja a dolgot.

— Melyik világ? A miénk remélem nem.

Ez jól tudja, hogy elég egy tekintet, egy rá-gondolás hogy ilyen rendkívüli hasonlatosságok álljanak elő. Nem veszem észre, hogy az

unokám botrányokat csapna. Ne törődjünk tehát vele.

— De ha szeretőt tart!

— Bah! Hamarabb ráun, mint a férje.

— És aztán a család tekintélye, vagyona?

— Ah, ah! A pénz! Tégedet a pénz busit, édesem! A te spekuláló világod tesz olyan csiklandóssá a becsület kérdésében. Nem tudtad meggátolni, hogy a fiad nőül vegye a szegény leányt és most válást akarsz provokálni, meggyalázni a menyedet és gyötörni a fiadat, ki nem panaszkodik.

— Én azt hittem, — mondta az anya, — hogy kötelességem önt a dologra figyelmessé tenni.

— Te sohasem szeretted a menyedet, édesem, — felelte rá az öreg márkiné; — minden alkalmammal kimutattad vele szemben a gyűlöletedet. Pedig én is kérdezhetném tőled, hogy hol szerezted a vézna, templomjáró fiadat, miután egy csöpp sincs benne a mi családunk véréből.

A márki anyja tiltakozásképp elpirult és mérgesen jegyezte meg:

— Ön tehát azt tanácsolja, hogy türjem a

gyalázatot, mely csakhamar közismert lesz és engedjem meg a házasságtörő nőnek, hogy botlása gyermekeivel népesítse be a férje palotáját és várja az özvegységét, hogy gazdaggá tegye a szeretőjét!

— Én csak azt tanácsolom neked, — mondta a matróna komolyan, — hogy ne csinálj botrányt. Majd meglátom... kikérdezem a kis márkinét.

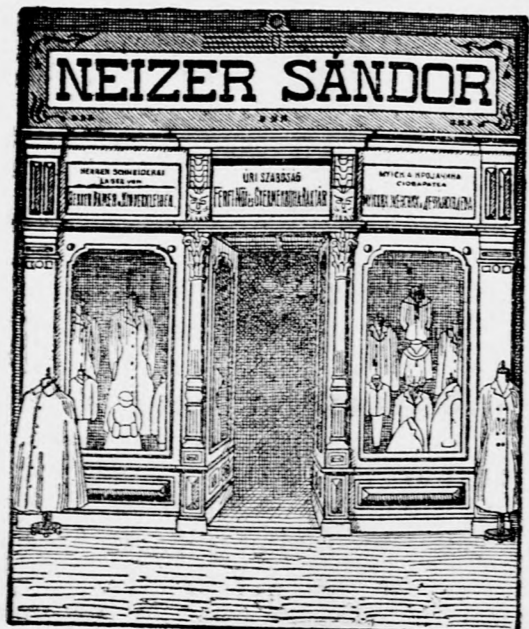
És valóban, a fiatal márkinét felkérték, hogy menjen a nagymamához. Amint beköszöntött s csókra nyújtotta a homlokát, melyet a nagyanya minden vonakodás nélkül megcsókolt:

— Ülj le, kicsikém, — mondta a matróna vidáman, — és gyönyörögj. A kis ujjam azt mondta, hogy neked szeretőd van. Igaz ez?

A szóban forgó kis ujj egy keztyűből bujt ki, de nem fenyegetőzőt. A kis márkiné elsápadt, reszkedett, majd rövid gondolkodás után felemelte a fejét s birájanak a szemei közé nézett.

— A nagymama kis ujjá nem hazudott, — mondta bátran.

— A manóba, leányom, te ugyan őszinte vagy! — szölt a matróna minden harag nélkül.

Értesitem a t. közönséget, hogy a Neizer és Goldschmidt cég, mint társas cég megszűnt s én abból kilépve

Nagybeeskereken, Fő-utca, Sindelás-féle házban (nagytrafik volt helyiségében)

egy teljesen újonnan berendezett ruhaüzletet nyitottam.

Állandóan raktáron tartok igen nagy választékban, a legjobb minőségű teljesen megbízható új divatu a legjobb szabásu, mindenfajta férfi- és gyermeköltönyöket, felöltöket, téli kabátokat, szőrmevel bélelt szövet és bőrkabátokat, utazó bundákat, külön nadrágot és divatmellényeket. A legújabb berlini és párisi divatu női felöltöket, paletot, raglan, gyermek-felöltöket és gallérokat, ugyszintén a téli idényre a legújabb szőrmeabátokat és boákat, mindent a legutányosabb szabott árak mellett. — Férfi-öltönyök elkészítését mérték után a legújabb angol divat szerinti a legutányosabb árak mellett elvállalom. — Amidőn magamat nagybecsű jóindulatába ajánlom,

maradok számos megbízásokat kérve, kiváló tisztelettel

Neizer Sándor.

A rendkívüli megyei közgyűlés.

— A tárgysorozat. —

Nagybecskerek, szeptember 6.

Torontárvármegye törvényhatósága, mint már említettük, szeptember hó 14-ikén rendkívüli közgyűlést tart az időközben összegyűlt tárgyak elintézésére és az őszi rendes közgyűlés napjának kitűzése céljából. Most adjuk itt a rendkívüli közgyűlés tárgysorozatának fontosabb ügyeit, amelyek a következők:

Árvárvármegye átirata a képzőművészeti felvétele iránt.

Fejérvármegye átirata takarmány kivétel megállapítása tárgyában.

Hajdúvármegye közönségének határozata a szekularizáció keresztülvétele tárgyában.

Háromszékvármegye levele a képviselőválasztói jog kiterjesztéséről és gyakorlásáról alkotandó törvényjavaslathoz a mostani törvényben „régijogosság” fenntartása tárgyában.

Jász-Nagykun-Szolnokvármegye határozata az 1904. évi 36. t. c. 22. §-ának módosítása tárgyában.

Esztergomvármegye határozata a borítaladó leszállítása és csingér borítaladó teljes eltérése iránt.

Győrvármegye közönségének levele az utolsó nemes felkelés történetének megírása költségeihez való hozzájárulás tárgyában.

Torontárvármegye magyar közművelődési egyesület kérelme a magyar földrajzi-társaság vándorgyűlése költségeinek fedezése iránt.

Nagybecskerek város határozata az V-ik állami ovoda épületére vonatkozó szerződés tárgyában.

Nagybecskerek város határozata Perisics Zoltán polgármester részére megszavazott működési pólék tárgyában.

Nagykikinda város határozata szántóföldieknek göcekkel való szántása tárgyában.

Nagykikinda város határozata az óvónők fizetés felemelése tárgyában.

Nagykikinda város határozata utcák locsolása tárgyában.

Maros-Torda vármegye törvényhatóságának határozata jegyzők és körjegyzők községi helyzetének törvényhozási leendő rendezése tárgyában.

A torontárvármegyei községi és körjegyzők nyudijalapjának 1908. évi zárszámadása.

Az őszi rendes közgyűlés kitűzése.

Az alispán előterjesztése bizalmi férfiak választása iránt az esküdtek évi lajstromát összeállító bizottsághoz.

A nagykikinda-nagybecskereki (vhat. ut 374-44.079 klm. szakaszának kiépítése.

A törökbecse-basahídi trvh. ut kiépítése.

Az állategészségügyi ebadóalap 1909. évi költségelőirányzata.

A cselédügyekben a községi eljárásokra átruházott hatáskör megállapításáról szóló vármegyei szabályrendelet.

Torontárvármegyeinek az alkohol ellenes egyesületek Ligájába való belépés.

— Igen, nagymama, mert tudom, hogy maga igazságos.

— De mit mond a férjed, ha ismétlem előtte a dolgot.

— Semmit; tudja.

A matróna hánykolódott a zsöllyéjében.

— Hogyan? tudja?!

— Igen, lehetetlen volt meg nem tudnia.

A matróna önkénytelenül megkönnyebbült.

— Rajta ért benneteket?

Szégyenlős pir röptült át a márkiné szép arcán, félig lehunyta a szemét és halvány mosolylyal mondta:

— Nem, nagymama.

— Elég ügyetlen volt vallatásra fogni tégedet?

A kis márkiné hallgatott, habozott, végre lecsuszott a zsöllyéről, a nagyanyja zsámolyára kuporodott, megcsókolta a matróna kezét és elkezdte halkán, elbűvölő szégyenlőséggel a különös gyónást, mely elmondta, hogy a márki egészen az imának, az ájtatosságnak szentelte magát s házasságuk első pillanata óta, nem néjének, hanem nővéreinek tekintette őt, Montgueux, a férjének ifjkori barátja az így magára hagyatott asszonykának egy évi heves udvarlás után elszédítette a fejét.

Az asszonyka legott felkereste a férjét, megvallott neki mindent és kérte, hogy vállaljon el. A férj megijedt, beismerte, hogy ő a hibás és kérve-kérte a nejét, ne gyalázza őt meg nyilvánosan, elfogadja a vezeklést s megígérte, hogy kéri az istent, engedje őt meghalni, hogy teljesen szabaddá tegye Esztert.

Nem erkölestelen paktum volt ez, hanem titkos, misztikus elválás, annak összes tényleges következményeivel.

A matróna nevetett a szájalom és a harag könnyeivel a szemében. Nem merte feloldozni az unokáját. Kijelentette előtte, hogy az ügy komoly; de alapiában véve a lelkéből szerette volna őt megcsókolni s ezt mondani neki:

— Ez aztán pompás! Te igazán előkelő asszony vagy!

A torontárvármegyei tűzoltó-szövetség segély iránti kérvénye.

Törökkanizsán segédjegyzői állás szervezése.

A nagyszentmiklósi járási mezőgazdasági bizottságban megüresedett tagság betöltése.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 2/5 óráig délután. Ugyanazon napokon este 6-tól 7 óráig urak részére is Václav hölgyek részére minden nap délután 2 óráig. A kádfürdő reggel 6-tól este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 10., 11. Megyei áll. vál. ülése.

Szeptember 13. Közig. bizottság ülése.

Szeptember 14. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Szeptember 25., 26., 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

— Személyi hir. Botka Béla főispán tegnap este hivatalos ügyekben néhány napra Budapestre utazott.

— A fumei kormányzó Nagyszentmiklóson. Mint Nszenmiklósról jelentik, gr. Nádkó Sándor v. b. t. fumei kormányzó nejével a múlt héten nagyszentmiklósi birtokára érkezett, ahol huzamosabb időt tölt.

— A törvényszéki elnök itthon. Alföldi Ede, a nagybecskereki kir. törvényszék elnöke tegnap visszaérkezett szabadságáról s átvette hivatala vezetését.

— A főszoigabírói kar köréből. Hadfy Károly nagyszentmiklósi járási főszoigabíró a napokban visszaérkezett szabadságáról s ismét átvette hivatala vezetését.

— Házasság. Klein Miksa Fényről szeptember 12-ikén esküszik örök hűséget Heltai Margit kisasszonynak Aradról.

— A földrajzi társaság kongresszusa. A kultúregyesület igazgatósága ma este ülést tart, amelyen a Magyar Földrajzi Társaságnak szeptember 25., 26., 27-ikén Nagybecskereken tartandó vándorgyűlésevel fog foglalkozni. Az ülésen dr. Vinczehidny Ernő egyesületi igazgató előterjesztést tesz a földrajzi társaság tagjainak fogadtatási programjáról s azután a város társadalmának bevonásával különböző bizottságokat alakítanak. A vándorgyűlés magyar nyelvi és fényes ünnepségek keretében fog lefolyni s a kultúregyesület elnöksége mindent el fog követni, hogy az ország tudósai Nagybecskereken jól érezzék magukat s a legjobb emlékeket vigyék magukkal. A kultúregyesület igazgatósági üléséről egyébként holnap részletesen be fogunk számolni.

— Beiratások a zárdában. A „miasszonyunkról” nevezett iskolánőverek vezetése alatt álló róm. kath. zárdaiskolában tegnap fejezték be a beiratásokat, melyek eredménye a következő:

Mikor a márki anyja jött megtudni a vallatás eredményét, a matróna szigorúan fogadta.

— Mondtam, hogy a te fiad nem a mi családunkból való! Ime kicsoda méltatlanságot követett el a külváros legszebb asszonya ellen!

— És elmondta neki a kis márkiné gyónását.

— Az lehetetlen! — mondta az anya.

— Kérdezd meg a fiadat, bizonyosan nem meri meghazudtolni a nejét.

— Ilyen szerencsétlenség esetén az egyház azt ajánlja a házassagnak, éljenek békében, mint testvérek.

A matróna hangosan felkacagott.

— Azt te könnyen mondd, te erénycsosz. Nekem nem volt szeretőm, de testvérrrel még sem értem volna be; nekem jó férjem volt.

— Szegény fiam! mennyit szenvedhet!

— Ah, sajnálod őt! Ugy hát vigasztald, de ne öld meg skandalummal. Kinek a részén lennének a nevetők, ha válásra kényszerítenéd a menyedet? Türed, édesem, amit nem tudsz megatolni.

— Így a korcsok, a házasságtörés szülőttei öröklék, a családi vagyonunkat!

— Ujra! Nos, igen, ők fogják örökölni; most történik talán először, hogy hasonló örökségek korcszülötte-re szállnak át? Oh, leányom, ne légy annyira a te korodból való! A menyed okos asszony! Azt hiszem, beéri az eddigi kis családjával.

Az anyós inkább üvöltéshez hasonló sóhajban tört ki; sehogy sem birt a dologba bele-törödni.

Megkérdezte-e a márkit? Szükséges volt-e ezt a megalázást reá mérni? Nem tudom, de úgy látszik, hogy a fiatal márkiné özvegy lesz nemskára.

— Szeretnék addig élni, míg megtudom, nőül megy-e az unokám csakugyan ehhez a gaz Montgueuxhoz, — mondogatta magában néha a matróna, kinek különben nincs kegyetlen kíváncsisága s nem kívánja az örökké imádkozó és sorvadó férj halálát.

Paul Aréne.

Az elemi népiskolába beiratkozott összesen 256 növendék, az elemi magániskolába 92, a polgári leányiskolába és a kézi munka-tanfolyamra pedig összesen 236 növendék, tehát az összes tanulóinak száma itt 564, akik között 62 bennlakó növendék van.

— A „Sirályok” estélye. Mikor a „Sirályok”, nagybecskereki evezős egyesületnek szombati mulatságáról beszámolunk, csak a legmelegebb hangon szólhatunk róla. Olyan színes, eleven szép este volt ez, a milyenben ritkán van része a közönségnek s amiért valóban elismerés illeti egy rendezőket, mint mindazokat, akik az este sikeréhez hozzájárultak.

Az estély kabaré-előadással kezdődött, melynek bevezetésül dr. Pólya Antal mondott ötletes prólogust. Ugyancsak ő töltötte be konferenciáért szerepét is és szellemes csevegésével sikerült is neki derűs jókedvre hangolni a közönséget. A prólogus után Oroszy Laszlo énekeit el néhány műdalt igen csinosan, míg Balogh Vilma Farkas Imrénének több hangulatos költeményt szavalta el tetszetősen. Ezt követte a filharmonikusok szereplése akik közül Ripka Imre dr. Löffler Ármán. Krecsán György, Götter János és Kokits Egon adták elő fuvóhangszeren a „Csillagok varázsa” című zenedarabot. A közönség az izléssel előadott zeneszámért halálán tapsolt az előadóknak, akik ráadásul még Huber „Fohász” című karénekből játszottak el néhány részletet. Igen sikerült száma volt a műsornak Bielek Antal és Kupuszárovi Jenő szereplése, akik mint Haidendöngestruppa és Hu-pu-pu tréfás régészeti előadással kacagatták meg a publikumot. Ezután Kólos Janka zene-konzervatóriumi növendék lépett az emelvényre és Kokits Egon zongorakísérete mellett hegedűn eljátszotta az „Air varié Henry Vieuxtemps”-et. A kifogástalan precizitással és nagy technikával előadott zeneszámmal a kisasszony a közönség osztatlan tetszését nyerte el s a szünni nem akaró tapsokra még a „Repülj feccském”-et is el kellett játszania. Hasonló nagy sikerben volt része Előljás Mariska kisasszonynak is, aki cigányzene kísérettel előadott magyar népdalival aratott sok tapsot. Kupuszárovi Jenő ügyes alakítása és kitűnően előadott tréfás jelenete szintén egyik sikeres száma volt a műsornak. Giuseppe Buzolich éneke azonban közbejött akadályok miatt elmaradt. A gazdag műsor utolsó, de annál nagyobb sikerű pontja volt Kiss Juliska és dr. Orley Kálné bolero-tanica, melyet nagy graciozitással lejtettek el spanyol nemzeti viseletben. A közönség zajos tapsaira ezt a számot is meg kellett újítani. A kabaré-előadást több száz főre mező közönség nézte végig s a szufolt teremben alig fért el a publikum, melynek sorában ott láttuk társaságunk színe-javát, köztük Botka Béla főispánt, Jankó Ágoston alispánt, dr. Vinczehidny Ernő m. főjegyzőt, dr. Várady Imre és dr. Kardos Samu országgyűlési képviselőket stb. E mellett nagy eszdes hölgyközönség is volt, mely igazán bájos keretet adott az estélynek. A kabaré-előadás után szünóra következett, majd megkezdődött a tánc, mely feszelen jókedvben hajnalig tartott. Az igazán nagy sikerhez az előadókon kívül nagyban hozzájárult a rendezőség is fáradhatatlan buzgóságával élén Rév Mór pénzügyi segédtitkárral.

Itt említjük meg, hogy a „Sirályok”-nak tegnapra tervezett házfelavató ünnepélye elmaradt s azt nagyobb ünnepségek keretében majd csak a tavasszal tartják meg.

— Az általános választói jogért. A nagybecskereki szociáldemokraták tegnap délelőtt 10 órakor a Feketics-féle vendéglőben gyűlést tartottak, melyen a hatóság részéről Kupuszárovi Jenő rendőralkapitány vett részt. Az értekezletet Kanizsa Ármin nyitotta meg s indítványára az értekezlet elnökéül Szabó Jánost, jegyzőkönyvvezetőnek pedig Schmidt Józsefet választották meg. A gyűlés tárgya az általános választói jog kérdése volt, melyet Wittye és Beregszászi fejtegettek, szervezkedésre buzdítva a szociálistákat. Az értekezlet ezután határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a nagybecskereki szociálisták is tiltakoznak a pluralis választói jog ellen, nemkülönben a gyűlekezési jogot és a sajtószabadságot korlátozó intézkedések ellen.

— Építőiparosok vándorgyűlése. A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége szeptember hó 12-én és 13-án Kolozsvárt tartja harmadik országos vándorgyűlést. A vándorgyűlésre a nagybecskereki építőiparosok szövetsége részéről Straub József elnököt és Pelikán Simon titkárt küldték ki.

— Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiserschan József városi ügyvezető orvosnak augusztus hóról szóló egészségügyi jelentése szerint az elmúlt hónapban 58 születéssel szemben 41 haláleset fordult elő. Az elhaltak közül 4 idegen. Az egyes halálokok a következők: Vörhenyben meghalt 1, difteritisben 2, gyermekhasmenésben 7, gümőkórban 5, vele-

született gyengeségben 8, gutaütésben 1, szervszívban 2, rákbetegségben 1, egyéb természetes halálok következtében pedig 11. Külső okok okozta halálokat az elmúlt hónapban 3 ízben fordult elő. Az általános egészségügyi viszonyok az elmúlt hónapban elég kedvezőeknek mondhatók, amennyiben a megbetegedések száma normális volt, a születések pedig jóval tu haladták a rendkívül kevés halálosetek számát. A hevenyragályos betegségek közül csak a difteritisz és vörheny fordultak elő szórványosan. Tüdővészben 5 ember halt meg. Trachomára 194 embert vizsgáltak meg s ezek közül három trachomás volt. Rendőrorvosilag 8 megvizsgált közül kettőt szállítottak a kórházba. Az országos betegpolási alap terhére 142 szegénysorsú részeseült orvosi ellátásban. A kórházban felvették 271 beteget, míg az elbocsátottak száma 259. Ugyanott meghalt 4 helybeli és ugyanannyi idegen. A városi menedékházban 21 férfi és 17 nő, az árvaházban pedig 19 gyermek van elhelyezve. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 19 gőz és 4 formalinfecskendezést végeztek. Az élelmiszerek piacán tapasztalt kisebb rendellenességek dolgában megtették a szokásos intézkedéseket.

Szerelmi dráma. Egy nagybecskereki asszony szerelmi tragédiájáról vesszük az alábbi hírt. Kohn Bernátné, Kohn Bernát, dr. Pollák Győző itteni ügyvéd egyik alkalmazottjának csinos fiatal felesége a napokban itthagya a férjét és megszökött Szejtity Milán szintén itteni kereskedősegéddel. A szerelmes pár innen Bács-Földvára ment. Ma reggel a bácsföldvári rendőrség sürgőnyileg értesítette a nagybecskereki rendőrkapitányságot, hogy a szerelmesek revolverrel öngyilkosságot követtek el. Szejtity valószínűleg előbb az asszonyt, azután önmagát lőtte agyon. Mindketten meghaltak. A tragédia közéleti okai eddig még ismeretlenek, a rendőrség azonban megindította az erre vonatkozó eljárást.

Leányrablás. A Délvidéken lakó szerbeknél szokásban levő leányrablás még mindig nem megy ki a divatból. Legutóbb most Nagybecskerekben fordult elő ilyen eset. Ruzsnyik Milivoj, Dimitrievics György itteni gazdálkodónak a cselédje ugyanis szerelmre lobbant öz. Gruin Szaváné Danicza nevű 15 éves leánya iránt, mivel a leányt nem akarták hozzáadni, úgy oldotta meg a szivügyet, hogy tegnap este befogott a gazdája kocsiába s három társával megiette a leányt az ucán, megragadták, kocsira tették s azzal elhajították. Gruinné természetesen feljelentette a leányrablókat, akiket a csendőrség most keres.

TÁVIRATOK

A politikai helyzet.

A politikai szünet vége.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferencnek hazaérkezése, továbbá Szejtényi Józsefnek Karlsbadban, Wekerlénél, Andrásynál s most legutóbb Apponynál tett látogatásai a politikai szünet végét s a komoly tárgyalások kezdetét jelentik, míg az a hír, hogy ő felsége a nagygyakorlatokról való visszatérése után audiencián fogadja Wekerle Sándort és Lukács Lászlót, arról tesz tanuságot, hogy a nagy politikai fordulópont ideje már nincs nagyon messze. A politikai helyzet általában véve ma még nem egészen világos. A mérsékelt többség és a korona közötti differenciák a katonai kérdésekben, továbbá a bankcsoport szilárd ragaszkodása az önálló bankhoz a politikai szünet alatt se változott meg és éppen oly kevésse változott meg az ellentét a többséget képező pártok között. Miután pedig a korona a maga álláspontjából előreláthatólag most sem lesz hajlandó engedni, ismét olyan tervek kerülnek a politikai felszínre, melyek a válság ideiglenes, de nem végleges megoldását célozzák.

Mi lesz?

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Neue Freie Presse budapesti levelezője a következőket írja: A válság ideiglenes megoldásának a gondolata abban csucosodik ki, hogy az 1906. áprilisban kötött paktum értelmében keresztülvigyék a választói reformot. A bank csoport természetesen még ma is küzd minden provizórium ellen, különösen pedig a bankkérdés elhalasztása ellen és megvannak a külön kívánságai egy a választói reformra, valamint a kabinet összetételére vonatkozólag is. Ideiglenes megoldást a radikális csoporttal szemben keresztülvinni nagyon nehéz feladat volna, mert az ellenzék rögtön az obstrukció tereére lépne s ezért igyekezni kell a bankcsoportot is a megoldás tervének megnyerni. Ennek meg is kell történnie és pedig a választási reformnak oly módon való kidolgozásával, mint a hogy azt a bankcsoport követeli, másodsorban pedig a kabinetnek a radikálisok kívánságának megfelelő módon való átalakítása által. Mindkét kívánságnak felette nehéz lesz eleget tenni, főleg azonban a bankcsoport azon követelésének, hogy a kormányzás teljesen a függetlenségi pártra bizassék, mert ez a kívánság határozottan ellenkezik a király akaratával, noha a mérsékelt függetlenségek véleménye szerint is ez volna a legegyszerűbb megoldási mód. Dacára azonban a rendkívül bonyolult helyzetnek, nem kell még feladni a reményt, hogy sikerülni fog a válságot ideiglenesen megoldani. Számítani kell azonban arra, hogy ez a terv keresztülvihetetlennek fog bizonyulni s ez esetben Lukács László kerül ismét előtérbe. Kérdés azonban, hogy Lukácsnak sikerülni fog-e az, ami Wekerlénnek nem sikerült. Lukács László ugyanis szintén a bankcsoporttal szándékozik majd egyezsége lépni s amennyiben ez nem sikerül neki, úgy következne a Ház feloszlátása s az új választások, amelynek kimenetele szintén nagyon bizonytalan.

Kossuth Ferenc Budapesten.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap délután 1 óra 40 perckor Karlsbadból visszaérkezett Budapestre. Kossuthot a pályaudvaron Szejtényi József államtitkár és több függetlenségi képviselő fogadta. A miniszter igen jó szímben van. Ma Kossuthnál látogatást tett Günther Antal igazságügyminiszter és Décsy Zoltán pénzügyminiszteri államtitkár, kik huzamosabb ideig tanácskoztak a miniszterrel.

Kossuth kibontakozási terve.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben határozottan beszélik, hogy Kossuthnak van egy kibontakozási terve. Ez a terv a válság provizórikus megoldására vonatkoznék oly formán, hogy most csak a választói reform valósíttassék meg és minden más kérdés függőben hagyassék. Ez irányban Kossuth már holnap tanácskozni fog a függetlenségi párt mérsékelt tagjaival s azután a bankcsoport tagjaival.

Minisztertanács.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint illetékes forrásból jelentik, holnap minisztertanács lesz, a melyen megjelenik a kormány valamennyi tagja.

A tiszadobi Andrassy-szobor.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Tiszadobról sürgöny-

zik, tegnap ott leleplezték néh. Andrassy Gyula gróf szobrát. A leleplezésen, a melyen nagy közönség vett részt, megjelent Desseffy Aurél gróf, a főrendiház elnöke, Andrassy Gyula gróf belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter és Mezőssy Béla államtitkár.

Külföldi orvosok Kolozsváron.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” ered. távirata.) A nemzetközi orvoskongresszus tagjai tegnap Kolozsvárra érkeztek, ahol lelkes fogadtatásban részesítették őket. A külföldi orvosok megtekintették az egyetemet, valamint a középületeket is. Délben a tiszteletükre diszebed volt.

A svédországi sztrájk.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Stockholmból sürgönyzik, a sztrájkvezetőség utasítására ma a sztrájkolók mintegy százezren munkába állottak. Ezzel a sztrájkvezetőség a sztrájknak az augusztus előtti állományra való korlátozását s az esetleges megegyezés elősegítését célozza. A munkások csak azoknál állottak ma munkába, akik nem tartoznak a svéd munkálatók szövetségébe. A munkálatók szövetség ellen a munkások tovább folytatják a harcot.

Határidő-üziel.

Budapest, szept. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) . . . . . 26'86 — — — Buza (áprilisra) . . . . . 27'26 — — — Rozs (októberre) . . . . . 18'88 — — — Zab (októberre) . . . . . 14'62 — — — Tengeri (októberre) . . . . . 14'20 — — —

A keszáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	24'10—28'50
„	76	—	80	28'20—28'70
„	77	27'50—27'75	81	—
„	78	27'70—28'—	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27'50—28'—
„	76	—	80	28'—28'40
„	77	27'30—27'60	81	—
„	78	27'50—27'80	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27'90—28'20
„	76	—	80	28'10—28'55
„	77	27'50—27'70	81	—
„	78	27'60—27'90	82	—
Bánsági	75	—	79	28'—28'25
„	76	—	80	28'20—28'55
„	77	27'50—27'75	81	—
„	78	27'70—28'—	82	—
Bácskai	75	—	79	28'10—28'50
„	76	—	80	28'20—28'70
„	77	27'50—27'75	81	—
„	78	27'70—28'—	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	18'80—19'—
„ középminőségű uj	—	—	—	18'60—18'70

Husarak a vidéki piacokon.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a vágott hus ára kl-ként, fillérekben:

	Marhahus		Borjúhus		Sertésh.		Birkab.
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.
Arad	130	120	160	140	160	140	110
Baja	120	112	124	116	112	104	72
Balassagyarmat	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	128	120	160	120	176	152	92
Eszék	136	104	141	124	148	140	108
Győr	156	140	180	160	156	134	96
Kaposvár	120	112	144	128	144	136	84
Kassa	140	120	150	140	170	160	100
Léva	112	104	144	120	144	130	—
Losoncz	—	—	—	—	—	—	—
Miskolcz	112	108	136	128	152	144	—
Nagybecskerek	144	120	150	134	144	140	100
Nagykanizsa	140	120	150	130	144	134	80
Nagyszében	140	100	120	80	160	120	88
Nagyszentmiklós	104	96	120	—	144	128	96
Nagyvárad	112	96	160	120	160	144	80
Nyiregyháza	128	116	126	112	136	130	96
Nyitra	120	—	140	—	160	144	96
Pancsova	112	104	120	100	136	128	88
Pápa	146	142	200	164	160	140	110
Sátoraljaiújhegy	112	104	136	128	156	112	—
Sopron	240	140	210	160	220	160	—
Szatmár	120	112	152	144	136	128	—
Szombathely	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	—	—	—	—	—	—	—
Temesvár	—	—	—	—	—	—	—
Ujrad	104	96	136	120	100	88	—
Versecz	144	96	160	—	136	—	90
Zalaegerszeg	120	104	140	120	140	120	—
Zenta	104	88	140	130	140	132	90

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

KÖLCSÖNKÉP ADUNK VEVŐINKNEK

DIVATOS UJ KÉZIMUNKA-MINTÁKAT 2 NAPRA, 10 FILLÉRÉRT DARABONKÉNT.

BENÓ TESTVÉREK (EZELŐTT KOKITS A. F.) NAGYBECSKEREK.

809-33

1077/1909. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Torontálalmás községe a község belterületén

két mélykutat

szándékozik furatni.

Ezen célból f. évi szeptember hó 16-án d. u. 2 órakor Torontálalmás községének árlejtést tart. Nyílt és zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtnak.

Az összes anyagot vállalkozó szállítja. A feltételek a községjegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Torontálalmás, 1909. szeptember 2-án.

813-2.2

Községi előljáróság.

6345/1909. sz.

Zsombolyai járás főszolgabirójától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálalmás megye zsombolyai járásához tartozó és lemondás folytán üresedésben levő szenthuberti **körorvosi állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t. c. 7. §-ában előírt képesítésüket, az életkort és az eddigi alkalmaztatást igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi **október 1-ig** a zsombolyai szolgabíró-sághoz nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe véve nem lesznek.

A szenthuberti orvosi körhöz Szenthubert, Seultour és Károlyliget községek tartoznak.

Az orvosi kör székhelye: Szenthubert. A lakosság anyanyelve: német.

A körorvos javadalmazása az 1908: XXXVIII. t. c. 10. §-ának megfelelő 1600 korona kezdő fizetés; 800 kor.-ig emelkedő, a nyugdíjba is beszámítandó 200—200 kor. ötödéves korpótlék és a fent idézett t.-cikk értelmében megállapítandó lakáspénz, látogatási díj és esetleg fuvardíj.

A választás napját később tűzöm ki. Zsombolya, 1909. évi szeptember 1.

Főszolgabíró szabadságon:

Ifj. Tulics György,
tb. főszolgabíró.

870-3.2

LAEHNE-FÉLE**TAN- és NEVELŐINTÉZET,
SOPRON.**

Elemi iskolával, 8 osztályú nyilvános főgimnáziummal és reáliskolával.

A nyilvános gimnázium érettségi vizsgálati joggal bír.

Egyéni tanítás és nevelés. Lelkiismeretes és szigorú felügyelet. Önálló munkára való szoktatás. Modern nyelvek és mindenféle sport ápolása.

Új növendékek már augusztus hóban is felvétetnek. Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál

726-8.8

az igazgatóság.**Weinberger K.**

a Torontáli Cipőgyár
egyedüli raktára.

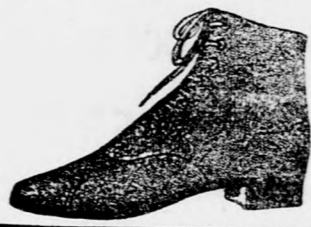
Ajánlja az iskolai idényre
jó minőségű gyermekcipőit jutányos szabott árban.

Intézetek árkedvezményben részesülnek.

Javitások

nagyon gyorsan
eszközöltetnek.

779-8.7

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) **A nagybecskereki pályaudvarra:**

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:**

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) **A nagybecskereki pályaudvarról:**

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 30 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) **A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:**

Zsombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

2130/1909. sz.

Szerbittebe község előljárósága.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Szerbittebe község határában **26 drb anyajuh és 15 drb bárány** bitangságban találtatott.

Amennyiben jogos tulajdonosuk jelen hirdetmény közhirre tételétől számított 8 nap alatt nem jelentkeznek, a törvényes határidő elteltével Szerbittebe községének nyilvános árverésen becsáron alól is el fognak adni.

Szerbittebe, 1909. évi szept. 4

818-1.1

Községi előljáróság.**ELADÓ.**

Tükrös előszobafal
eladó
Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x36

4025/1909. sz.

A pancsovai szolgabírószágtól.

Pályázati hirdetmény.

A járásomhoz tartozó Torontálalmás községében megüresedett községi **segédjegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma 800 kor. évi fizetés, 200 kor. állami segély és természetbeni lakás.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket folyó évi **szeptember 20-ig** annál is inkább adják be hozzám, mert a később beérkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A választás határnapját később fogom kitűzni.

Pancsova, 1909. évi szeptember 2.

819-2.1

Dr. Gyertyánffy,
főszolgabíró.

7675/1909. tkvi sz.

815-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhirre teszi, hogy dr. Michl Jakab nagybecskereki lakos végrehajtónak Voin Sándor románécskai lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 korona tökékövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő, az écskai 1326. sz. tkjvben A. I. 2. sor. 1595. hrsz. alatt felvett 3 h. területű kaszáló 1856 kor., az ugyanott A. I. 3. sor. 1467/b. hrsz. alatt felvett 1 h. területű szántó 542 korona az ugyanott A. + 1. sor. 1978/108. hrsz. a. felvett 1 h. területű szőlő 1176 korona, végül az écskai 1366. sz. tkjvben A. + 1. sor. 1978/110. hrsz. a. felvett 437 1/2 □-öl területű szőlő 228 korona kikiáltási árban f. évi **szept. 28-ik** (huszonnyolc) **napjának d. e. 10 órájkor** Románécska községének nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kifizetett birtok a megállapított kikiáltási ár 2/3-ánál, vagyis az écskai 1326. sz. tkjvben A. I. 2. sor. 1595. hrsz. alatt felvett kaszáló 1237 kor. 34 fill.-nél, az ugyanott A. I. sorsz. 1467/b. hrsz. a. felvett szántó 361 kor. 34 fill.-nél, az ugyanott A. + 1. sor. 1978/108. hrsz. a. felvett szőlő 784 kor.-nál, végül az écskai 1366. sz. tkjvben A. + 1. sor. 1978/110. hrsz. a. felvett szőlő 152 kor.-nál alacsonyabb áron el nem adható.

2. Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígéret nem tétetik, a kiküldött az árverést felfüggeszti.

Az árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 185 korona 60 fill.-t, 54 korona 20 fill.-t, 117 korona 60 fill.-t és 22 korona 80 fill.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezébe letenni, vagy az 1881: LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár %-a szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi %-áig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árverésben, melyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet. Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígéretet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvetnek kell kijelenteni. Ha ez az ígéret a kikiáltási árt meghaladja, az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

A vhn. 21. §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék tkvi irattárában és Románécska községének megtekinthetők.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál, 1909. évi július hó 16. napján.

Rektorisz,
kir. törvényszéki bíró.

Szerbelemér község tulajdonát képező

1 darab kiselejtezt

tenyészbika és 2 kan

1909. szept. 14-én d. e. 9 órakor

nyilvános árverésen eladni fog.

Szerbelemér, 1909. évi szeptember hó 2-dikán.

814-2.2

Előljáróság.